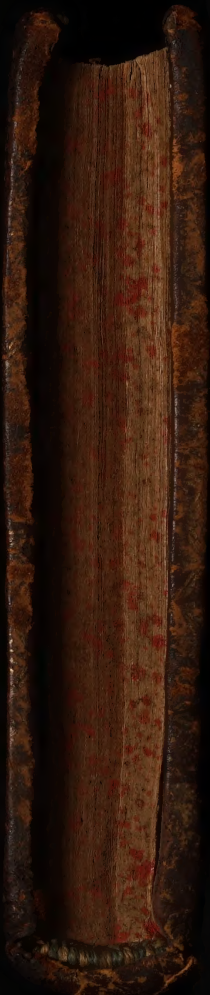

14435/A/2
L. XXXIV. b

DEBACQ LIBRARY

42550 (2)

TUMULUS HERMETIS APERTUS,

In quo

AD SOLEM MERIDIANUM SUNT VIDENDÆ,

Antiquiſſimorum Sophorum abſconditæ veritates Phyſicæ & Recentiorum quorundam erroneæ opiniones de laudatiſſimo illo liquore

MERCURIO PHILOSOPHORUM,

Ita, ut jam

Cuilibet, etiam mediocriter ingenioſo, Regia via pateat ad hoc myſterium

Perquirendum, inveniendum & præparandum, in gratiam errantium,

Illuminatus

ab

ANONYMO PANTALEONE,
Sophiæ Hermeticæ Adepto.

Proſtat Noribergæ, apud PAULI FÜRSTII, Bibliopolæ b. m. viduam & hæredes, An. 1676.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

Epitaphium Tumuli.

BENEVOLE LECTOR!
QUICUNQUE SIS, ATTENDE,
HEIC LICET CONSPICERE
MONUMENTUM VERITATIS NATURALIS,
NATÆ QUIDEM
BENIGNO COELI FAVORE, OBSTETRICANTE INDUSTRIA HUMANA,
DENATÆ VERO
UMINE LETHALI INVIDIÆ, JUBENTE
ID FATORUM INCLEMENTIA,
DUM VIXIT,
GEMMIS AUROVE NITIDIOR, ADMIRATIONUM MATER FUIT,
JAM,
FABULA VULGI FACTA,
REQUIESCIT PROPE ACHERONTA, LOCO HORRIDO ET INACCESSO.
BUSTUM CUSTODIUNT IN CALIGINE TANGIBILI
NOCTUÆ LUGUBRES CUM TREMENDIS INFERNI POTESTATIBUS.
OSSA SI FORS PETIS LUSTRARE, SCIAS,
HUC NON CLUERE VIAM, NISI
COELITUM CONDUCTU, SUB
POENA CLADIS ULTIMÆ,
INGREDERE,
SED NON,
NISI ILLUMINATA MENTE,
ET
FIDO COMITATUS AMICO.

AD MOMUM.

Indulge genio, Mome, &, qu non capis, carpe, eveniet tame paulò poſt, ut defleas, quæ jam r des, experieris enim ſerò nimi quod verum ſit adagium Græc rum ῥάων μωμεῖσθαι ἢ μιμεῖσθαι, *facilius e reprehendere quàm imitari.*

PRÆFATIO.

CAndide Lector! Ecce iterum novum Athletam; nuper in hanc arenam deſcendere perſuaſus ſum, fateor, nun-
uam enim fui intentionatus, ſub ve-
llo calami famam capeſſere, eò quod longo tempore Scriptores Chymici
alè audiant, & pro Impoſtoribus Sy-
onymωs accipiantur; An jure vel
juriâ hoc fiat, judicent prudentes.
auſa verò hujus Encomii videtur eſſe
quens; plurimi enim ita procedunt:
bi per aliquot annos, crumenâ & ſa-
tate exhauſti, omnes anfractus ce-
bri evacuârunt, meraſque inanitates
biq; jam relictas tenent, ne famam
ngo labore partam protinus etiam
nittant, arripiunt calamum & conji-

ciunt in chartam ſpecioſos ſuos Proceſſus, unicuiq; obicem ponentes, n vilipendatur, ſed pondus acquirat ſu obſcuritate; & licet lucrum aliquan do parvum exinde emergat, malun tamen tueri ſuam reputationem,& ta les haberi, quales non ſunt, cum in genti læſione conſcientiæ, quàm inge nuè errores confiteri vel tacere; con cludunt forſan ſic: Si nil aliud report â meis furnis, manebit tamen mihi ti tulus viri docti & eloquentis; quis ſcit quo modo mihi poterit prodeſſe, lice non in hâc Provinciâ, juxtà Poetam Semper tibi pendeat hamus, quo mi nimè credis gurgite, piſcis erit. Eg verò à juventute usque pauciloquus in progreſsû ſiniſtrum omen dicacitatis Scholaſticæ notans, deprehend eam, ut plurimùm demonſtratione reali orbatam, pauperioremque Codro, ideoque rejectâ illâ, ſtatui rem ipſam

ipſam potius venari quàm verba, nec, ſecundante DEO, defuit ſucceſſus, non enim darem meam Scientiam realem pro toto gazophylacio rhetorico & logico; utrumque laudo, ſed non comparo. Quia verò hâc literariâ tempeſtate plurimos video navigare ſine remis, ſolo opinionis vento promotos, paucosque ſcire, quorsùm tendant, ſed tanquam Pyratas ſub incertâ elevatione oberrare, ſibique, per Praxin iſtam fatuam, aliquam nauticæ Scientiæ famam, conciliare. Proinde ne juventuti credulæ, plus juſto nebularum vendant, & multitudine mendaciorum ſuorum, veritatem noſtram Phyſicam ex memoriâ mortalium planè eripiant, induxi tandem animum, venalis eſſe, non ut mihi gloriolam ex hoc muſtaceo quæram, ſed ut errantem inter tot myriades Scriptorum in viam rectam deducam, &

à ſcopulis naufragoſis cuſtodiam. Dubitavi quidem diù, an inter tot nugatores proſtare velim, & judicium vulgare tolerare; ſed vicit amor proximi quærentis, quòd enim mihi placuiſſet, & aliis non diplicebit. Dolendum certè eſt, quod ſartores, ſutores & cerdones longè ſint honeſtiores quàm plurimi noſtrorum ſcribentum; ſervant enim, quæ promittunt, & propterea honorem merentur: ſed hi putant ſuo muneri ſatisfeciſſe, ſi diſertè, tersè ac callidè multà volumina typis evulgent; an verum ſit vel falſum, quod ſcripſerint, nil ſpectare ad ipſos, ſed plebejis convenire, ſe verbis alligare & promiſſis ſtare: quaſi verò generoſa nobilitas ex camarina mendaciorum ortum ſuum duxiſſet. Jurant quidem nonnulli per totam Oeconomiam cœleſtem, & ſecùs judicantes devovent ad infima Tartara: Verùm enim verò,

quàm

quàm turpiter ego & alii per nequiſſimas has hominiformes beſtias decepti ſimus, non eſt hujus loci; fieret enim volumen, non tractatulus. Stultiſſima res eſt,& inſuper inexcuſabile piaculum, ſcribere verba ſine re,& ſcienter poſteris imponere. Amore DEI! quid cogitatis? Chriſtiani, ſi judex ſupremus ab omni verbo otioſo rationem poſtulat, quid vobis fiet, qui integra volumina, ſine re, poſteritati venditis, & dulciſſima pignora amoris, ætate, ſanitate, pecuniâ, honore & vitâ privatis! quis noſtrum eſt, qui non doleat, de hoc vel illo Authore, quòd ſeductus ab eo ſit per multos annos? quoties ego exclamo? O mihi præteritos referat ſi Jupiter annos! non quòd ipſos Venere & Baccho inutiliter triverim, ſed quod per multos fruſtraneos labores, ex iſtis maledictis libris hauſtos, tempus & ſanitatem

deſtruxerim. Sed quid vos, librorum ſputatores, angit, quòd tacere non po teſtis, ſi nil niſi verba, quæ pectus no exſaturant, depromere vultis? Sol certè ambitio vos ſtrangulat & boar facit, alias nil, de vobis verum eſt Germanicum proverbium, **viel Geſchrey und wenig Wolle.** Expectate modò, crudeles poſteritatis hoſtes! Dies ſuprema vobis dabit mercedem, & Tabulam primam Decalogi ita explicabit, ut ſecundâ non indigeatis; nunquid ſatius fuiſſet, tacendo Philoſophus manere, quàm ſcribendo impoſtor fieri: qui arcana non vult evulgare, ſi quidem maximum arcanum eſt, arcana arcanis tegere, ille etiam ſua mendacia domi ſervet, iisque pingueſcat. Longè melius conſuluit ſuæ famæ ac conſcientiæ lumen illud Belgicum, Helmontius, licet non unusquisque ipſum aſſequatur, vera tamen

ſcripſit;

ſcripſit; non enim eſt neceſſum, ut quilibet è tribû Levi, ſimilibus arcanis, pavonis in modum, geſtiat, ſed ſufficit, veriatem ex propriâ experientiâ poſteris reliquiſſe, ne ſcientiæ & artes pereant. Qui judicioſus & ad hoc electus eſt, ſtatuto tempore inveniet, quod quæſivit, vel altum tacentibus Proceſſuum ſcriptoribus. De me hoc ſanctè affirmare audeo, ſi librorum lectioni ſpeculationes prætuliſſem, eaſque cum praxi copulâſſem, tot innumeros labores & miſerias non ſenſiſſem. Quare mactate animis, ſodales chariſſimi, præmanſum quidem nil vobis præbeo, ſed ſequimini meum conſilium: relinquite veſtros Proceſſus, conſiderate intellectualiter ſubjectum, quod vobis præ manu eſt, orate & laborate, facem vobis præferam, locum & materiam nomine ſignabo, modum etiam procedendi, quantum con-

conſcientia permittit, tradam. Nil ſcribo, niſi vera, & mea, à nemine, niſi ſolo DEO, per improbos labores Herculeos, à multis annis inſequenter exantlatos, communicata. Fundamentum & τὸ ὅτι dederunt libri, de cæterò nihil. Ego verò in his paginis talia ſcripſi, qualia typis nunquam fuerunt conſignata. Eſtote ergò hilares, ſeduli ac conſtantes, nec deſperate, quamvis non ſtatim ſuccedat, ſed cogitate, quòd ſecundùm Græcorum proverbium, χάλεπὰ τὰ καλά, pulchra ſint difficilia.

CAP.

CAP. I.

Probatur Titulus.

IN aprico eſt, nec facilè negabitur, niſi ab eo, qui rerum Naturalium planè eſt ignarus, unicam veritatem Naturalem è puteo Hippocratis eruere, plus ingenii, virium, laboris ac temporis requirere, quàm ipſum fontem Hippocrenen cum totâ Philoſophiâ ſermocinali ebibiſſe, eò quod hæc ex inſtituto, lege & obſervatione hominum prognata eſt, & pingui otio addiſcitur; illa verò ſuos natales debet ipſi Naturæ, Spiritui inviſibili, Deique omnipotentis Vicario, ac præterea caliginosâ nocte Orphei in tantum premitur, ut, ſi nonnunquam in lucem prodire oportet, non uno Hercule, ſed ipſo domitore mundi, elemento ignis, ejusque terribili torturâ, indigeat; imò neque ſic facilè comparet, niſi interveniat juſſus ejus, coràm quo montes dehiſcunt & abyſſus ſurgit. Exemplis ſi vellemus agere, maxima eorum copia ex omni ſeculo ſuppeteret, qui nudam ſine veſte Dianam omni poſſibili modo & ſolertiâ per

per ſaxa per ignes quæſiverunt, ſed vel non invenerunt, vel inventam accepto Cervino intellectô non agnoverunt, & propriis induſtriæ Canibus præda facti ſunt. Deplorant etiamnum hodiè in multis locis viduæ cum pupillis, maritorum ac parentum prodigioſam prodigalitatem, in rebus Alchymiſticis ſine lucro locatam, excepto, quod loco lapidis calculum, & loco tincturæ artus tremulos ac paralyticos reportârunt. Propterea tamen non ſequitur; caſſa nux eſt, ſomnium & civitas Platonica, quod Alchymiſtæ quærunt: Tumulata ſiquidem eſt Veritas naturalis, & inſuper caſta Virgo, non proſtibulum mercenarium, cuique obvium. Habeant ſibi ſutores, quòd in pice hærent, maledicant ſibi Seplaſtæ, quod relicta medicinâ hominum, metallis longè firmioribus clyſterem meditati ſint, & malè applicaverint: Quid rei noſtræ Reginæ cum Balneatoribus & Ambubajarum collegiis? Non propterea aurifaber metallorum principia callet, quòd metalla ipſumq; aurum affabrè effigiare didicit: Quid ruſticis intercedit familiaritatis cum hâc noſtrâ Principiſſa, quæ munita loca & arcem inhabitat triplici muro circumdatam?

Denique Amice Lector, nunquid putas hanc cœleſtem prolem carere paternâ curâ & amore, ita ut quilibet laſcivus hircus poſthabito Parentis conſensû, eam in ſuum thalamum

lamum rapere ac violare poſſit? Minimè gentium. Imò ne hoc fiat, mortalium oculis erepta, & Terræ, Jovis filiæ, commiſſa, in ejusque gremio ſepulta eſt. Non jacet ſuper pulvinaria mollicula, nec ſplendet veſtimentis purpureis auroq; diſtinctis, nec exſpatiatur per læta ſalicta & amœnos campos ſpectatum, neque ſpectetur ut ipſa, multò minus choreas ducit & procos quærit pro more puellarum, ſed Regiâ quâdam generoſitate vult potius deliteſcere intra brachia ſaxea & cimmerias tenebras, quàm ab Indignis ſub molli pluma oſculari. Talis hucusque fuit noſtra Titonia, eritque, donec ſeculum comburetur in favillam.

CAP. II.

Suggerit cauſas.

COmmune dicterium perhibet, Naturæ Symmyſtas plerunque eſſe Atheos: quod absque diſtinctione planè falſum & ſesquipedale mendacium eſt; Sequens verò antiquorum Magorum proverbium eſt verum atque longè veriſſimum, ubi dicunt: Noſtra ars vel invenit bonum, vel facit bonum. Admiſerim quidem lubens, & cotidiana Experientia loquitur, quàm plurimos artis Chryſopœiticæ

pœiticæ

pœiticæ amaſios Bachanalia per totum annum vivere, parcoſque Dei cultores exiſtere; Sed hoc etiam adjecerim, quod meo & omnium rectè ſentientium judicio illi ipſi Pſeudoſophi tàm longè abſint ab aureo vellere, quàm cœlum à terrâ, oriens ab occidente, & album à nigro; imò auſim aſſerere, nunquam vixiſſe talem adeptum, & planè eſſe Sydiroxylon, ſapiens impius. Hoc ad minimum verum eſt, quòd impietas, præ primis pecuina laſcivia, ſit ſignum inſeparabile impoſtoris & ignorantis? Sapientiſſimus enim cordium ſcrutator nemini unquam claves conceſſit ad fontem vitæ, niſi quem vitâ dignum præſcivit: videant ergò illi, qui ejusmodi Satyros, & beſtias rationales, ob putatitiam ſuam ſcientiam, magnifaciunt, ne fruſtrà à dumeto uvas & à tribulo ficus exſpectent. Principalis enim cauſa ſepultæ noſtræ veritatis Hermeticæ eſt, Deus optimus maximus, ſecretorum omnium Parens; hic, cùm oculo carnali ſit incomprehenſibilis, ſuos quoque theſauros eidem abſcondit. Amici quidem aliquid præſtare poſſunt, ſed id non absque directione Protoſophi altiſſimi, per media agentis. Et, ſi vel maximè per technas Politicas aliquando contingit, quòd ejusmodi porcus ad delubrum venerandum Naturæ deducitur, nil tamen vel capit vel efficit, vario modo occœcatus & impeditus ex juſto Dei judicio

udicio. Secunda cauſa hujus ſepulturæ ſunt Adepti. Homo enim, quà talis, vix caret invidiâ, præprimis in rebus magnis, ſicut videre eſt in noſtræ artis Antiſtite, Hermete, quid enim Tabulâ ejus Smaragdinâ eſt obſcurius? citius te triformi Pegaſus expediet Chymerâ, quàm labyrinthæo hoc ænigmate Oedypus. Ejus veſtigiis fideliter inſecuti ſunt Geber, Raymundus Lullius, Arnoldus Villanovanus & alii. Arabs, ſicut ingenio magis illuminatus & judicio ponderoſus, ita etiam magis diſtinctè & dogmaticè ſua propoſuit, reticendo tamen ferè ubique vel amputando punctum, de quo lis eſt.

Lullius, Vir ingenii ſubtilis ac ſubdoli, palpum perfectè obtruſit mundo, advertit nimirum, quòd Scholæ Latinæ, à Græcis ſeductæ, pro ſummo apice Sapientiæ teneant, ſi quis promtè, argutè & eleganter ſermocinari queat; proinde, omnes angulos Logicæ ac Rhetoricæ excutiens, ſuam veritatem veſtivit, obliteravit & planè ſepelivit, ſicut ipſius ſcripta contradictoria & tautologica abundè teſtantur; placuit tamen tunc temporis orbi literato tenerrimè. Similem laudem affectatus eſt Arnoldus Villanovanus, magis tamen adamavit obſcuritatem Laconicam, quàm fraudulentam dicacitatem, ſcripſitque ſuum Roſarium Spinoſum, in quo explicando ipſe Apollo laſſabitur: & dato, quòd emolumen-

tum aliquod ſenſerit Pyrotechnia ex ipſoru ſcriptis , prædeceſſis ſeculis , illud tame omne iterum everſum eſt per novum dogm Comitis Bernhardi Treviſani, diverſum plan à veterum methodo procedentis. Priore enim Sophi ſimplicem homogeneitatem Mercurii poſteris recommendabant ; hic verò repudiatâ illâ, ſuum Mercurium duplicatum in ſcenam deduxit, cum tàm conſtanti & ſonorô applauſu, ut ne unicus quidem Magiſtrorum, quòd ſciam, hucusque de ejus præſtantiori prævalentiâ dubitaverit, ſed omnes uno ore hunc virum pro Oraculo Delphico adorantes, & ſibi invicem ſubſcribentes putârunt, Naturam procedere ſecundùm leges Arithmeticæ, & duplum ſimplo eſſe præferendum ; quod, num rectè factum ſit, in ſubſequentibus eluceſcet : Notando ſaltem hîc, quod ſingularis Spiritus confuſionis, ex alto mortalibus transmiſſus, hanc diverſitatem introduxerit, ne ſemper uni rei intentus Intellectus humanus tandem penetraret, clavam Herculi eriperet, & ſumma imis miſceret. Actum enim eſſet de luſu Comico hujus Amphitheatri, ſi homines promiſcuè divitiis & ſanitate pollerent, fieretque merè Tragicus ; nemo enim, niſi vi ſuperatus, alteri inſerviret ; taceo nefanda ſcelera, quæ Diabolus in ſuis membris in deſpectum Creatoris excogitaret. Totus enim mundus, in maligno poſitus,

tus, nil quicquam boni promittit amplius, vi-
ia ſurrexerunt in locum virtutis; adulato-
es, moriones, garruli thraſones & impoſto-
es callidi equis vehuntur, prudentes verò, &
uibus de meliori luto finxit præcordia Ti-
an, pedes eunt. Ideòque non adeò culpan-
i ſunt noſtri anteceſſores, quòd fideles Na-
uræ Secretarii fuerint, cùm absque hoc ars
ransmutatoria indies invaleſcat ethicè, non
hyſicè; ubique ferè vertitur aurum in plum-
um, id eſt aurea tranquillitas, charitas, æqui-
as & veritas per ignem Invidiæ frigidum de-
ruuntur & transmutantur in plumbeas ſco-
ias iniquitatum infernalium; quid quæſo, ac-
ideret, ſi etiam illa altera phyſica Metamor-
hoſis juris publici fieret, annon mutuâ in-
ernecione orbis vaſtaretur? Ecce, hæ ſunt
ationes impulſivæ tumulatæ noſtræ Veritatis
hyſicæ, prægnantes certè, & quæ omnem
morem Adeptorum ergà genus humanum
otis ſunt extinguere.

Ne tamen & me eodem nigro calculo cum
æteris authoribus ſignatum poſteritas irri-
eat, promiſſa ſervabo, marmoreas poſtes
oſtri tumuli effringam, oſtiumque ſerratum
andam, ita tamen, ne quodlibet Fortunæ
ecermen ſinè ingenio & labore venuſtam
anc Deam protrahere & ſibi ſubjicere valeat:
atis eſt, ſi doctoribus, & quos vigilatæ ex or-
ine noctes ac ſudores macerârunt, tanquam

fidus Proxeneta, Sponſam deſideratam add
co. Tyronibus verò ſanitatem & loculos ſa
tos tectosque ſervo, ac viam ad ſepulchru
hoc recluſum monſtro, tædamque præfero.

CAP. III.

Explanat viam.

QUô autem facilius præfixam metam a
tingamus, neceſſarium omninò erit, v
pres ac ſentes ponè ſemitam excreſce
tes detruncare ac ſeligere, ne viator ſubſ
quens eorum aculeis acuminatis pedem læd
vel penitus ſubſiſtere cogatur; remanebu
tamen adhuc ſcopuli prærupti & præcipit
vertiginoſa, quæ veterano etiam militi horr
rem incutient: quotquot enim unquam d
myſteriis naturæ ſcripſerunt, admiſcueru
omnes varia nugamenta ad arcendos prof
nos de corde ſenſus & vero intellectû. Int
hos novercantis naturæ filios principem l
cum obtinere videtur Theophraſtus Parace
ſus, vir exiguæ literaturæ, ſed magni talen
in Philoſophiâ ſecretiori; ſæpè enim ſibi con
tradicit, &, quod uno in loco commendat, i
altero vituperat, ex. gr. Cap. 7. de Transmu
Metall. vocat materiam Lapidis Philoſ. anima
lem vegetabilem & mineralem, paulò po

ver

erò rejicit omnia mineralia, dicens, licet Phi-
oſophi lapidem ſuum mineralem vocaverunt,
oluiſſe tamen, ut materia ejus ex ullo mine-
alium petatur. Cap. 11. verò ejusdem tra-
ctatûs, parùm ſibi præſens commendat Ele-
ctrum minerale immaturum pro indubitatâ
erâ materiâ. Modò rejicit Mercurium vul-
gi, modò iterùm proponit, ut videre eſt in hoc
ractatu & lib. 10. Archid. Alibi Saturnum
uum ad cœlum attollit, alibi vituperat, ta-
cendo labores in ſulphure & vitriolo vulgari-
ous petendos. Quod certè nil aliud eſt, quàm
nundum dementare & Zizaniam ſerere inter
riticum. Si materia Lapidis Philoſ. triplex
on eſt in ſenſu literali, ſed myſtico, ſequitur
ergò, quod ſit mineralis vel metallica in pro-
orio ſignificatu, & diſtinctio tantùm ſit inter
nateriam remotam & proximam; in minerali
enim optimè latere poteſt metallum. Jam qui
ſcit diſtinguere inter viam humidam & ſic-
cam, inter materiam in quâ & ex quâ, is ſine
periculo ejus Scripta poteſt percurrere; ex
utraque Mercurius homogeneus elicitur, ſive
in formam humidam vel ſiccam ſit redactus,
perinde eſt; lis tantùm eſt de homogeneitate
& materiâ in quâ, quæ omninò eſt diverſa.
Si Paracelſi veſtigia ſequeris, & viam humi-
dam eligis, proſpicias tibi primo de Electro
minerali immaturo, quod difficulter habetur,
& dein procede Philoſophicè, ut gluten aqui-

 læ pu-

læ purum nitidumque accipias, ſicut doce
cap. 14. de Transm. locumq; innuit dicens
meliora inſtrumenta non reperies quàm i
Ungariâ & Hyſtriâ. Breviter. Paracelſus pol
ſedit 4. arcana menſtrua, mediantibus illis fe
cit, quicquid de illo circumfertur. Nemp
Sal circulatum majus & minus, liquorem Al
caheſt & ☿ium Philoſ. in formâ liquidâ. Sa
circulatum majus fit ex Sale communi; minu
ex Sale tartari; Liquor Alcaheſt fit ex Mer
curio, Mercurius Philoſ. in formâ liquidâ ex
Electro minerali ſive ♄no Philoſ. Differenti
poſteriorum duorum tantùm conſiſtit in hoc
quod Alcaheſt ſimplicior ſit ☿ Sophico, qu
non immeritò duplicatus appellari poteſt. S
Medicinam metalla curantem quæris, relinq
tria priora, & perquire iſtam mineram in hâc,
brevi tempore & non adeò ingenti labore invenies, quo cum iſte Helveta ſuperbit. Proceſſum ulteriorem ad Tincturam majori ex parte depinxit Fr. Baſ. Valentinus: Hîc habes nucleum ſcriptorum Paracelſi, hunc verte in ſuccum & ſanguinem, reliquam molem chartaceam committe tineis. Sed objicis, doce modum, quem Paracelſus omiſit; reſpondeo, duo priora ſatis fusè in lib. 10. Archidox. docuit ipſe Author, quoad poſteriora, dico: redde ☿ vulgi homogeneum per ablationem terreſtreitatis & aqueitatis ſuperfluæ, ac dein verte ipſum in aquam per ſolu-

tionem

tionem cum ſuâ matre vel ſtomacho Struthionis, & tunc videbis, cur Helmontius dixerit in ſuo Tract. Arbor vitæ, requiri ad conficiendum liquorem Alcaheſt Adeptum duplatum, mihique gratias ages. Quod Raymundum Lullium attinet, ſuadeo Tyroni, ut illum planè relinquat, prolixus nimium eſt, ſpinoſus ac mendax. Veritatem, quam ſub verborum lenociniis & vitioſo circulari ſermone abſcondidit, multò clariùs & citiùs ex Gebero obtinebis, eandam enim ſententiam cum illo defendit, & pro objecto ſuo agnoſcit ☿ Homogeneum ſimplicem. Proceſſus verò Geberi particulares, extra Homogeneitatem ☿ii, ſunt mera putamina ſine nucleo, & muſcipulæ pro indignis. Arnoldus de Villâ nova eandem fermè cantilenam canit cum Lullio, relinque ipſius ſuæ præparationes ☿ vulgaris per ſublimationem cum corporibus ſalſis, ejusdemque revivificationes per calcem vivam & ſalia reſuſcitativa, nunquam enim hoc modo Æthyopem dealbabis. Breviter perſtringo hos Authores, partim, quòd ipſorum fraudes modernis operatoribus per alios ſunt manifeſtatæ, partim etiam, quòd per ſe adeò ſubtiles non ſunt, niſi quis velit eſſe ultrà modum ταχυπειθὴς, & poſthabitis fidelibus monitionibus propriâ experientiâ & cum Phrygibus ſapere.

Inter Authores Canonicos moderniores,

poſt Bernhardum, famoſiſſimi ſunt Sendivogius & nuperrimus Philaletha Anonymus qui licet Adepti actû omnes fuerint, à veterum tamen doctrinâ mirum quantum diſcrepant, ſic ut de ipſis, quoad cognitionem rerum Naturalium fundamentalem, verè dic poſſit, quod putaverint murem farinâ conſperſum dominum eſſe piſtrini. Inter hos tamen Bernhardus ſolidioris doctrinæ & experientiæ vir extitit; licet enim primus mentionem fecerit de ☿ ſuo duplicato ante conjunctionem cum corporibus perfectis, tamen non rejecit totaliter Homogeneitatem ſimplicem; (in reſpectu ad ſuam Hypotheſin) ſed commendat in ſuâ Epiſtola, Obſequiis, &c. utramque ſublimationem ☿, ab iis corporibus cum quibus non convenit, & cum quibus affinitatem habet, poſteriorem tamen præfert, quo jure, in ſubſequentibus dicetur. Polonicus ille Scriptor Sendivogius, & recentiſſimus Philaletha, uterque Adeptus per communicationem, totum Antiquorum Sapientum ædificium evertere conati, conſtanter & expreſſis verbis (præprimis poſterior) negant, ☿ Sophorum Homogeneum ullo alio modo poſſe fabricari quàm per amalgamationem cum Regulo Martiali ſtellato; quàm miſerè verò decipiantur & alios ſeducant, probabo breviter mechanicè, cum in rebus naturalibus demonſtratio realis fortior ſit quovis Syllogiſmo.

logiſmo. Quòd verò Sendivogius in eadem opinione hæreat cum Philalethâ, & hic poſterior priorem tantùm explicet, patet ex variis locis obſcuriſſimi ſui tractatus; poſtquam enim pro majori confuſione lectoris in ſuis 12. tractatibus eorumq; epilogo ſubſtantias ſalſas non metallicas uberrimè deprædicavit, labitur deinde in ſubſequenti ænigmate ad illum Regulum Martialem, quod poſtmodum reiterat in Dialogo cap. Phyſici; clariſſimis autem in tractatu de ſulphure ſub finem, ubi dicit: Circumibant ſal & ſulphur puteum invicem rixantes, donec tandem venirent ad manus & pugnarent, in quo conflictu ſal ſulphuri horrendam inflixit plagam, ex qua loco ſanguinis fluxit lac, &c. quis non hîc videt depictas columbas Dianæ Philalethæ ejusque totùm proceſſum, ita eſt. Veniamus ad ipſum Philaletham; hic, ne unguem latum à reliquorum Adeptorum modo ſcribendi diſcedens, dicit, hoc & multo alio modo conficitur ☿ ſophorum: quaſi verò omnia Naturæ penetralia recenter viſitaſſet, parùm ſui memor, quod Poſſeſſor factus ſit ſui Magiſterii, non per analyſin & cognitionem Practicam rerum Naturalium, ſed vel furto, ſicut nonnulli volunt, vel per communicationem alterius, & quidem 23. ætatis ſuæ anno. Quæro enim omnes Philoſophos per ignem, quid talis juvenculus cum venerandâ noſtrâ Matronâ,

Naturâ, familiaritatis & amoris potuerit contrahere? Certè parùm. Cum verò tractatus ipſius in omnium ferè manibus ſit, notum etiam erit, quod fundamentum ſui ☿ij Sophici ſit Ignis Martialis per colliquationem Regulo Antimoniali communicatus, qui deinde cum ☿rio vulgari debet conjungi radicaliter, ita ut ☿ius ♁ii, animatus cum ☿rio vulgari copuletur, & uterque ſcorias ſuas rejiciat. Practica ſuccedit absque dubio; habito medio ſeu columbis Dianæ; quòd autem ipſius purgationis ☿rii vulgaris cauſa ſit Ignis Martialis, inſinu ☿ii ♁ialis deliteſcens, & quòd nullus alius modus ſit; hoc eſt, quod nego, atque pernego, ſequentibus inductus argumentis & mechanicis demonſtrationibus. Primò falſum eſt, Mercurium ♂tis cum ☿io ♁iali in Regulo miſceri, quod tamen intrepidè aſſerit in aliquot locis & clarè admodum in cap. 2. Introitus aperti, his verbis: Siquidem noſter Draco, qui omnia vincit, per odorem tamen Saturniæ vegetabilis penetratur, cujus ſanguis unà cum ſucco Saturniæ coaleſcit in corpus mirabile, quod tamen adhuc volatile eſt, &c. Hîc ſanè absque contradictione ſtatuit, partem optimam metalli, nempe Mercurium ferri, in fuſione, conjungi cum ♁io; quod ſequenti mechanicâ falſum deprehenditur. ℞. lib. 1. ♁ii funde in crucibulo, fuſo intrude fruſtum chalybis extremè ingenitum & ſcintil-

lans,

lans, videbis ebullitionem maſſæ & liquationem ferri, quâ ceſſante confeſtim aliud fruſtum optimè ignitum, ſimili modo admove, donec chalybs non amplius attingatur ab ♄io, quo viſo, ſtatim maximo igne materiam totam denuo funde, & cum benè fluit, in Scyphum fuſorium calidum ſævoq; inunctum effunde, quatiendo Orichalcum, ut Regulus eò melius deſcendat. A refrigeratâ materiâ Regulum ſepara, cumque tertiâ vice cum nitro & tartaro purga ac pondera, habebis circiter lothones octo. Jam fac etiam Regulum cum æqualibus partibus Antimonii Nitri & Tartari, more communi per accenſionem in mortario magno, relictam materiam funde, manû celeri & forti igne concute induſtriosè Scyphum, ut benè è ſcoriis præcipitetur Regulus, & obtinebis idem pondus, ſi benè operatus fueris. Scorias ♂ pulveriſa, & lento igne carbonum ſuper teſtâ probatoriâ ♄ fuga, remanebit pulvis ferreus, ponderis ferè priſtini, retentis omnibus proprietatibus ferri calcinati per ſulphur commune; ſolvitur liquoribus acetoſis, præbetq; vitriolum pulchrum, quod non fieret, ſi ☿ ſuo chalybs orbatus eſſet, prout omnes ſaniores Philoſophi fatebuntur. Si jam ☿ ♂ cum ſua animâ auri jungeretur ☿ ♄ij, in Regulo ſequeretur. 1. Quòd cum ♂te plus reguli conficeretur quàm cum ſalibus, quod falſum eſt. 2. Quòd ferrum in ſcoriis remanſum

ſum ad minimùm quartâ parte diminueretur, quod æquè claudicat. 3. Quòd cum Regulo ſimplici ☿ vulgaris non poſſet purgari, quod iterum eſt erroneum, quia nulla eſt amborum differentia, neque etiam quoad ſtellam; vidi enim aliquoties Regulum ſimplicem pulcherrimum ſtellatum, ipſeque antè 10. annos ejusmodi Regulum ſtellatum, aliquando flavis, nunc albis, pro ratione temporis, paucioribus vel pluribus ſtellis ornatum, magnâ ſalium copiâ, confeci, ac cotidiè etiamnum demonſtrare audeo hujus aſſerti veritatem; nec ullus facilè in hoc errabit, modò ſufficientem quantitatem ſalium addat, & debito tempore fundat, aliàs etiam Regulus ♂tis ſuo ornatu carebit, licet centies fundatur; tempus enim ad ſtellam contrahendam, non quodlibet, ſed certum requiritur, ubique enim Naturæ motus ſunt ὡρισμένοι καὶ τεταγμένοι, certamq; cœli faciem deperiunt. Deinde, ſi ignis ♂ in ☿o ferri deliteſcens cauſa eſt purgationis ☿rij vulgaris, ſicut Philaletha vult, ſuumque ☿ Sophicum hinc emergentem, interno ſpirituali ſulphure planè gravidum, proclamat; cur ☿ ♁ij ex Regulo ♂ extractus non idem præſtat, ſicut ipſum hâc virtute carere vidi? Verum quidem eſt, quòd corpora perfecta, eorumque interna bona ſulphura, ſive animæ, ☿um vulgi purificent per illuminationem centri ☿lis, ſimiliter puri & homogenei, ita ut dein ſulphura ex-

terna

terna arſenicalia tanquam hoſtilia ſpernantur & ejiciantur; Sed illa ipſa purgatio ſulphuribus arſenicalibus metallicis denegata etiam non eſt, jure ſimilitudinis & philautiæ, quamvis animam auream inflare nequeant, ſed tantùm illud arripiant, quod ſui generis eſt. Cauſa ergo vera purgationis ☿ij, per amalgamationes Reguli, non eſt ignis ille ſolaris, in ejus ☿io duplicato minimè reſidens, ſed copia ſulphuris arſenicalis ipſius Reguli, quæ per artificium illud columbarum compedibus ſolvitur, & neceſſitate quadam naturali ſuum ſimile in ☿io vulgari apprehendit, tertio interim relicto; quod enim fit cum ♂te & ♁io, id quoque fit cum Regulo & ☿io, intercedente ſingulari artificio: Quando ♂ ſulphureus ♁ium pariter ſulphureum apprehendit, tunc ☿ius ♁ii, qui ita ligatus non eſt, ſicut ♂tialis, cadit ad fundum, quia verò hoc modo à ſuis cuſtodibus totaliter liberari nequit, ſed circiter 10. partem ſulphuris arſenicalis retinet, quod dein, priùs diſpoſitum & præparatum, ſuum ſimile in ☿io vulgi iterum arripit, ſicque tandem ☿ium ſuum, tanquam aliquid diſſimile, derelinquit. Hoc videre etiam eſt in depuratione aliarum minerarum metallicarum, ubi metallarii ex. gr. mineræ plumbi, ſi arſenicalis eſt, vel alio copioſo ſulphure ſcatet, mineram ferream addunt & plus metalli eliciunt, &c. Sed dato, quòd inſit aliqua virtus aurea in ☿io

☿io regulino, quæ ☿ium vulgi animaret, cur id non facit ſuo chariſſimo ☿io ♁iali? cur requiritur ☿ius vulgi ad hanc energiam exerendam? objicis, quod hoc unâ vice non poſſit fieri, ob multitudinem ſulphurum diverſorum ♁ii: reſpondeo: transeat, quod primâ vice non impleatur ejus purgatio, addatur ſecunda, Regulo jam facto, & ſic tandem ſufficiet. Verùm neque hoc modo procedit, non quòd ☿ius ♁ii in Regulo ſatis ſit purgatus, ſed quòd ei jam deſit ſulphur, commune combuſtibile ferrum ſolvens, hoc probo per aliam mechanicam. Extrahe Sulphur ♁ii combuſtibile ex ♁io crudo, ita ut ſulphur extractum vulgari ſit tàm ſimile quàm ovum ovo, & ♁ium formam ſuam externam priſtinam non amittat, exceptô, quòd non ita ſcintillet, ſicut anteà, funde hoc ♁ium, ferrumque ſcintillans immerge, quaſi intenderes componere Regulum martialem, & videbis, quòd negotium non ſuccedat, ferrumque intactum maneat, ratio eſt quia ♁ ſulphure ſuo combuſtibili eſt deſtitutum, mediante quo ♂ ſolvitur. Ulterius inſtas; illam vim auream in ♂te eſſe merè ſpiritualem vaporem, ſicut idem Philaletha in ſuo Birrhio & alibi fabulatur: ſed rogo; quæ eſt ratio, quare ille ignis vagabundus, cum ſit ſpiritualis & ☿io ♂tiali non alligatus, igne fuſionis & per reiteratam ignitionem in officinis non expellatur, ſed ♁ium ſolum expectet, quo appro-

appropinquante ſuum antiquum hoſpitem, ☿ium ferri, qui tamen ♄iali longè eſt nobilior, relinquat, novumque ingratus quærat ac perficiat? Item; cur in ſolo ferro, domo arietis, iſte ſpiritus auri absque corpore aureo lateret, & non etiam in cupro, quia cum ♀re pari ratione & modo pulcherrimus Regulus paratur; tamen ubique reſonat vulgaris clamor Chymiſtarum, ♀rem ſcatere multo aureo ſulphure, ipſaq; tecta cuprea tandem excoqui à Sole in Solem. Reſpondes: Philaletham hoc negare expreſsè cap. 11. quòd Philoſophi fruſtrà in ♀re quæſiverint; regero, quòd Philaletha in hoc fuerit deceptus, ſicut ex præmiſſis liquet, ut neque ſequitur, ſcio aliquod ſecretum ſummum per communicationem, ergò totam Naturam; quia Naturæ totius cognitio ex meris ſpeciebus & individuis petenda eſt, nec bonus hic vir ſibi ubique præſens eſt; poſtquam enim ☿io vulgari & ♄iali ſimplici activum ſulphur abnegavit pluribus verbis, cap. 11. dicit demum, quòd Mercurius vulgi in ſe habeat ſulphur fermentale (hoc eſt activum) cujus etiam minimum granum totum ſuum corpus ſit coagulando, modò eidem poſſent adimi ſuæ impuritates heterogeneæ, quod quidem verum eſt, ſed contrâ Philal. hypotheſin. Ex his ſatis ſuperque conſtare puto, quòd Theoria hujus Adepti ſit verminoſa, quamvis practica ejus recto talo incedat, non

enim

enim eſt abſurdum, ſcire rei eſſentiam & neſcire modum; imò hoc eſt ordinarium ferè magnis & parvis, doctis & indoctis, amplecti rem ipſam, & quomodo exiſtat, non inquirere: ex hoc fonte negligentiæ fluunt quàm plurima mala, quæ mundum faciunt erroris plenum ac miſeriarum vallem.

CAP. IV.

Docet, quid ſit Mercurius Sophorum in genere.

HÆſitabam diu, an actum agere, & crambem eandem, ad nauſeam toties recoctam, dapibus his Philoſophicis inſerere deberem, cum vix ullus antiquorum & recentiorum Authorum de hoc argumento taceat, imò illi ipſi, qui ne quidem à limine hanc Sophiam rectè ſalutârunt, ſed, cornicularum in modum, alienis plumis ſe ornârunt, immenſum quantum de hâc materiâ garriunt & ſtrepunt, diducto penitus rictu, ſicut anſeres inter olores; neſciunt enim propius ad hunc ignem accedere, proinde fulgorem ejus incomparabilem à longè admirantur, & per compita ac trivia tantâ vociferatione deprædicant, quaſi valles & montes ipſorum eſſent auditores. Proverbium erat apud Majores de

de re communi dicere, lippis ac tonſoribus nota eſt. Sed Emphaſis hujus dicterii arcta nimis eſt ad noſtram applicationem; cùm hoc ævo plures ruſtici analphabeti & mulierculæ indoctæ penes ſtivam & focum fundamentaliter & in genere de hoc ☿rio Sophorum ſciant diſputare. Verùm enim verò, ſicut rectè Helmontius animalia bruta διχωτομῶς diſpeſcuit in Solaria, quæ beneficio Solis de die, & Lunaria, quæ mediante Lunâ de nocte & ſubtus terram cernunt; ita, non obſtante hac clariſſimâ & evulgatiſſimâ ſcientiâ de ☿io Sophorum in genere, inveniuntur tamen luſcioſi, qui, inſtar veſpertilionum, hanc lucem veritatis vel oderunt vel non capiunt, alioſq; ſecum ad ſua tenebricoſa barathra præcipitant. Donandum eſſet ſutoribus, ſi ultrà crepidam iniquè judicarent; ſed quod tales ſophiſtæ è cenſu ritè promotorum Doctorum ſe ſcribant, ipſoſque actuales Adeptos, qualis Philaletha eſt, ſub hoc ſpecioſo titulo allatrent, falſitatis arguant, mundumque ſeducant; hoc conniVendum non eſt, ſed potiùs eò allaborandum, ut viri cordati & ingenui à tali peſte muniantur, &, ſi poſſibile eſt, ipſe quadratus intellectus ejuſmodi inſulſi Doctoris circumcidatur, & ad formam aptiorem pro ☿o Sophorum concipiendo reducatur: Negari enim non poteſt, quod Helmontius, inter ſaniores Philoſophos facilè ſummus, ſtatuit, ad verum

intelligendi actum requiri, ut intellectus cum re intellecta quadantenus unum quid fiat, & quaſi in eamtransmutetur. Quò autem clariùs hæc ipſorum mentis imbecillitas, ſi non ſtultitia, omnibus noſtræ Reginæ miniſtris appareat, ponamus duo fulcra totius ædificii Naturalis, Rationem atque Experientiam; eamq; ſtructuram, quæ neutro horum nititur, tanquam inarchitectonicam repudiemus: Luſtremus breviter tria Naturæ regna, præſupponendo ex antiquiſſimo & orthodoxo rerum Phyſicarum ſcriptore, Moyſe, quòd omne corpus vivens, vim ſe multiplicaudi, ex dono creationis, à ſummo rerum opifice acceperit. In animali regno animantia perfecta multiplicant ſe per ſeminum commixtionem, unumquodque in ſuo genere ac ſpecie. Vermes verò, quæ ex putredine, per aliquid ſemini analogum, proveniunt, diſpoſitam tamen materiam ad anomalam ſuam generationem requirunt, ſic nempe vermes, qui ſub ligno fracido naſcuntur, diſſimiles ſunt illis, qui carnibus oriuntur corruptis, non enim fit quodlibet ex quolibet; ſed ſemper requiritur generica præexiſtentia materiæ in animalibus perfectis ſtrictiſſimè; in imperfectis latiſſimè; in his poſterioribus fermentorum potentia ſupplet locum materiæ ſpecificæ, quod in prioribus non eſt. Proinde etiam imperfectorum vita brevis eſt ob principiorum

inadæ-

inadæquationem. Longius diſtat horum generatio à metallorum cunabulis quàm carbunculus à ſilice, proinde linquamus eam, properando ad vegetabilium proſapiam. Horum omnium materia generica proxima cùm ſit ſuccus ligneſcens, omnes omninò plantæ in hoc per ſuum ſemen multiplicantur, tanquam in fœminino principio: probationum ſicco pede quoque, brevitatis ergò, prætcrimus. In regno minerali-metallico materia generica proxima eſt ſubſtantia mercuriformis, ponderoſa, & homogenea. Differentia horum trium Regnorum conſiſtit in hoc, quòd inter animalia perfecta, ob organorum nobilium diverſam multitudinem, maris ac fœminæ tributum requiratur. In vegetabili & minerali ſufficit odor fermentalis Sulphureus, Archei ſeminalis vices ſupplens, principio materiali ſeu fœminino interim rite diſpoſito. De principio fœminino duorum priorum nemo dubitat, ultimum verò in dubium vocari poſſet ab indoctis, quare neceſſum eſt Authoritates veterum Adeptorum implorare, cùm in terræ abditis cavernis hujus Regni deſponſationes ut plurimùm celebrentur. Ratio tamen ſuadet incorrupta, quod unumquodque ex illo materialiter conſtet, in quod reſolvitur, retrogradatione competente; reſolvuntur autem omnia metalla in ☿rium: E. ex eo conſtat. Id quod omnes Philoſophi anti-

 quiores

quiores confirmant. Primus eſto Arnoldus, qui cap. 2. Roſ. dicit. Certum eſt, omnem rem eſſe de eo, & ex eo, in quod reſolvitur; nam cum gelu mutatur in aquam, calore mediante, clarum eſt ipſum prius aquam fuiſſe, item cap. 2. 1. Roſ. ab argento vivo omnia metalla ſunt, & in ipſum reſolvuntur. Item cap. 1. Rerum natura omnia metalla format, naturaliter operata, ex argento vivo & ſui ſulphuris ſubſtantia, eò, quod proprium eſt argenti vivi, à calore ſeu vapore ſulphuris coagulari. Non eſt contrarius Princeps Alchymiſtarum, Geber cap. 3. 8. 9. ſuæ Summæ; ibi enim pluribus innuit, quod principia metallorum, ſuper quibus natura fundat actionem ſuam, ſint argentum vivum, ſulphur & ejus compar Arſenicus. Quòd autem Philoſophi per hunc ☿rium intelligant illud fluxile metallicum, cum & absque præparatione Philoſophica, patet 1. ex Arnoldo cap. 4. 1. Roſ. cum quo conſentit Geber. cap. 8. lib. 2. ubi dicit: Laudetur omnipotens opifex, Deus glorioſus, qui ex vili creavit pretioſum, & dedit illi ſubſtantiam & ſubſtantiæ proprietatem, quam nullam ex aliis rebus in naturâ contingit, poſſidere, quia ſolum eſt, quod ignem ſuperat, & ab eo non ſuperatur; ipſum namque ſolum cum ſit metallum, tantùm continet in ſe totum id, quo indigemus ad noſtrum magiſterium; quia omnia alia, cùm ſint combuſtibilia,

bilia, igni cedunt & in flammâ deficiunt. Id. cap. 2. 1. Roſ. Argentum vivum in ſe continet ſulphur ſuum bonum, mediante quo coagulatur in ☉ & ☽nam. Conſentit Bernhardus in ſuâ epiſt. Obſequiis, &c. expreſsè dicens: Solvens non differt à ſolvendo, niſi digeſtione & maturitate. E: eſt metallicum. Et ulterius dicit in eadem: Nulla aqua naturaliter reductivè metallum diſſolvit niſi Argentum vivum. Item, ſolutio naturalis metallorum per nullam aliam rem fieri poteſt, nec expedit, niſi per ſolum Argentum vivum: Conjungitur ergo ☿ius crudus, tanquam aqua, cum corpore per ſpiritum, primâ decoctione ſolvendum; & ulterius dicit: quòd falſa ſit omnis doctrina, alterans ipſum ☿rium ante conjunctionem corporis cum ipſo. E. manere debet in ſuâ metallicâ fluxibilitate, quod poſtea etiam expreſsè ibi docet, dicens: Non eſt improbandum, quin benè aliter poſſit & debeat ſcorioſus ☿rius per ſal commune ſublimari ad illam ſcoriam mineralem extrinſecus amovendam, manente tamen ſemper ☿rij fluxu ſeu humido radicali, hoc eſt mercurioſitate ſtante incorruptâ, quæ eſt ex proportione ejus naturali: oportet enim ſpeciem ☿rialem & formam in noſtro opere incorrupta manere. Quid quæſò clarius? Proptereà etiam commendat ſuam ſublimationem per amalgamationem Reguli antimonialis

nialis dicens : Sunt quædam ☿rii ſublimationes ab ejus propriis corporibus, quæ ſibi intimè amalgamando conjunguntur & permiſcentur, ex quibus pluries relevatus & reconjunctus ſuperfluitates rejicit, & non confunditur in ſua natura : ideoque poſt hoc artifici vero valet in ſpeciebus metallicis fundendis vel ſolvendis, nec intrinſecè alteratur valdè ad noſtrum opus, niſi à fixis corporibus in eo diſſolutis. Objicis 1. confundi hîc materiam metallorum cum ☿rio Philoſophico: Reſp. quòd unum idemque ſit. 2. Philoſophos intelligere ſuum ☿rium non vulgarem ; Reſp. rectè infers ; ſed malè concludis. Non ſequitur, Philoſophi rejiciunt ☿rium vulgi, ergò commendant Nitrum, Terram virgineam, Salia cujuscunque generis, & alias quisquilias extrà genus metallicum. Quid tum ? Sit ☿rius vulgi materia ex quâ, prout etiam ingenuè fatetur Philaletha, nondum tamen erit materia in quâ. Putaſne, ſi Hermes, vel alius qualiſcunque Adeptus, qui apud te in honore eſt, reviviſceret, tibique, Dei loco, revelaret, ☿rium vulgi eſſe veram materiam, ex quâ Sophicus conficiendus, quòd tu ſtatim tam doctus & qualificatus eſſes, hoc myſterium illotis manibus perficere ? minimè. Quia iſta operatio tam abſcondita & imperſcrutabilis eſt, ut ſi vel maximè aliquis te illam perfectè doceret, & in manus tuas

omnia

omnia requiſita deponeret, non tamen proptereà triumphum ageres, ſed aſſecuro, ſicut Philoſophi dicunt, quod rem relinqueres, ubi deberes incipere. Non eſt ars Chymiæ vulgaris, & quæ laſcivo otio addiſcitur, niſi Philoſophi ſciviſſent difficultatem hujus Practicæ, tàm clarè non ſcripſiſſent: Audi enim, quid dicat, Geber. cap. 45. Summæ. Quod benè ſit purgandus ☿rius, ut fiat albiſſimus, qualis enim erit purgatio, talem perfectionem conſequetur in projectione; igitur ſi per ſubtiliationem mundaveris & perfeceris, erit albedinis tinctura, cui non eſt par. Quid autem ſit expurgandum, docet idem Geber, cap. 9. lib. 2. dicens: duplex eſt ſulphureitas & humiditas argenti vivi, una quæ in centro ejus incluſa eſt in principio ſuæ mixtionis; altera ſuperveniens, naturæ ſuæ extranea & corruptibilis. Prima tolli nullo artificiorum ingenio poteſt, quia eſt de corporis perfectione, & iſtud ſulphur tuetur argentum vivum ab aduſtione: altera verò cum labore non facilè tollitur. Idem cap. 37. lib. 2. inquit; quod ſumma intentio totius operationis ſit, ut ſumatur lapis in præcedentibus capitulis notus, & cum inſtantiâ aſſiduetur opus ſubtiliationis primi gradus, & per hoc mundetur à corrumpente impuritate. His non obſtantibus clariſſimis doctrinalibus, tamen veriſſimè dicit Geber, cap. 32. in fine; quod hoc artificium

non perveniat ad artificem duræ cervicis: quod etiam affirmat Arnold. cap. 2. 1. Roſ. Proinde, chariſſime Philochymice! licet invidus ſis, nihilominus tamen bono animo eſto, nec time hujus myſterii evulgationem; juro tibi per Deum immortalem, quod ex mille vix unus aſſequatur ſuam intentionem, licet ſubjecta optimè noverit: quod ſi verò magna ſpiras & vulgaria faſtidis, ſis quoque lætus, habebis per hanc praxin, optimam occaſionem, nobilitatem tui ingenii oſtendere; nil enim hîc levidenſe nil triviale occurret: Si carum, quod multo labore partum eſt, ecce hîc Augiæ ſtabulum, ſi Hercules es; certiſſimum namque experieris illum verſiculum:

Non venit ex molli veneranda ſcientia lecto. Si abſcondita tibi placent, ne deſperes, ſed quære ſedulus, per multos annos & ſub finem conqueréris, quòd nil inveneris, niſi vel amica vel divina manus te duxerit. Si ſimplicitatem rerum adamas; En tibi manum; mane, quæſo, in ſimplici viâ naturæ, in hac enim citius palpabis, quod in ſubtilitatibus nunquam videbis, teſtante Sendivogio.

Fit ergò generatio & multiplicatio omnium trium Regnorum in ſuo genere ac ſpecie; Et licet ob organorum defectum, in metallicâ propagatione, maris ac fœminæ concurſus tàm manifeſtè non fiat, ſicut in animali; negari tamen non poteſt analogica maſculini & fœmi-

fœminini ſeminis commixtio, quia elementa activa quaſi ſemen maſculinum cum paſſivis ceu fœminino naturaliter conjunguntur, ſpeciali proportione Naturæ debitâ ſervatâ; hæc nempe prima commixtio dicitur materialis digeſtio, in quâ de potentiâ ſurgit actus ſcil. de terrâ & aquâ, aër & ignis, mediante purâ digeſtione & ſubtiliatione ipſorum, nec eſt alia additio in ventre terræ præter ipſius ☿rii digeſtionem & inſpiſſationem, prout Geber philoſophatur, & Bernhardus in Commentario ſuper Arnoldum. Ex hoc fundamento antiqui Magi ☿rium ſuum adinvenerunt, naturam ſcil. inſequendo, ipſique puro & homogeneo purum pariter aurum addiderunt, ac per gradus caloris maturârunt, non quòd aliud ſulphur ſit in Sole quàm ☿io, quòd non ſit etiam ☿ius; ſed quia in Sole eſt perfectior & maturior digeſtio, quàm in ☿io; quare etiam Artiſta citius producit opus quàm Natura; aurum enim nil aliud eſt, quàm ☿ius digeſtus & inſpiſſatus homogeneus; ſic ars per compendium jungit Aurum ☿io, ex quibus duobus ſpermatibus actu generatur myſterialiter illud idem, quod ex uno ſpermate actu, Natura in mineralibus produxit. Via verò hujus decoctionis & diſſolutionis non niſi rariſſimis patet, & qui eam novit, pervenit ad ſecretum, quod eſt ſpecies permiſcere, & naturas à naturis extrahere, ſicut loq. Arn.

cap. 1. 2. Roſ. Manet ergò definitio ☿ii Sophici firma atque iuconcuſſa ratione & experientiâ, excludendo omnia ſalia, præter unum, quod ipſi eſt tanquam mater, & propterea abſque ſapore; qui hoc novit, in centro naturæ ſedet, mihique contrarius non erit: cùm, qui matri eſt amicus, filio ejusque aſſeclis non erit infenſus. Meritò ergò rides, Philaletha, & plures alii, illos occæcatos operatores, qui extrà metalleitatem ☿ioſam in Salibus, rore majali, pluviâ & ejusmodi nugis operam & oleum inutiliter locant. Verum enim manebit in æternum hoc antiquorum axioma: In Mercurio eſt, quicquid quærunt ſapientes; hîc procul dubio intelligunt ☿ium metallicum, prout in ſequentibus ad raucedinem usq; inculcant clamantes.

Sicut Riplæus: Junge genus cum genere & ſpeciem cum ſpecie.

Natura augetur in ſuâ propriâ ſpecie & natura, & non in aliâ.

Et Bernhardus: Noſtra medicina fit ex duabus rebus unius eſſentiæ, id eſt, ex unione ☿li fixâ & non fixâ, ſpirituali & corporali.

Item. Nil emolumenti in rebus non metallicis eſt.

Item. In, cum, ex, & per metalla, fiunt metallica, &c. Et, niſi ex regno metallico petendus eſſet hic decantatus Mercurius Sophorum, impertinenter ſcripſiſſet Geber

cap.

cap. 2. lib. 2. ſummæ : Non eſt poſſibile cognoſcere transmutationes corporum vel ipſius Argenti vivi, niſi ſuper mentem artificis deveniat vera cognitio illorum naturæ ſecundùm ſuas cauſas & radices. Idem ibid. oportet artificem primas radices principales, quæ ſunt de eſſe operis, non ignorare; quia qui principium ignorant, finem non invenient.

Proinde, niſi quis planè ſit vertiginoſus & ipſius Midæ nepos, absque multâ ac profundâ meditatione facilè advertet 1. quòd arti conceſſum non ſit, ex non metallo facere metallum, prout etiam hoc apparet in ipsâ lapidis projectione, quæ, licet potentiſſimis fermentis metallicis nitatur, nil tamen operatur niſi ſuper metalla. 2. Quòd omnis actio perfectiva inter ſimilia conſiſtat, quæ cùm κατ' ἐξοχὴν noſtro Solis & Lunæ conjugio rectè attribuetur, etiam non parùm eidem erit proficua, imò neceſſaria generica affinitas. Qui contrarium absque ratione & experientiâ ſtatuit, non eſt Philoſophus, ſed opinator ac impoſtor, planeque niger, quem Tu, Romane! caveto, donec ex ſaporoſis ſuis ſalinis ad ἄποιον noſtrum Sal Naturæ revertatur, illudque adoret. De hoc ſolo enim verum eſt, quod Philoſ. dicunt : In Sole & Sale naturæ ſunt omnia. Dicitur autem Sal, non quod ex ullâ ſalinosâ materiâ fiat, ſed quod Sali nitro externè ſimile ſit : concludo igitur cum Rege

noſtro

noſtro Gebero. Qui abſque Argento vivo tingere nititur, cœcus procedit ad practicam, ſicut aſinus ad cœnam.

CAP. V.

Specialius docet, quid ſit Mercurius Sophorum, ejusque differentiam recenſet.

DIſcuſſis jam nebulis radiorum Veritatis energiâ, reliquum eſt, ſpecialius exponere, quid ſit ☿ius Philoſophorum, & num latitudinem quandam admittat inſigniter differentem? quibus præmiſſis ſubnectemus practicam, quantùm inſtituti noſtri ratio permittit. Eſt, ſicut ſupra dictum, Mercurius Sophorum Subſtantia metallica vel liquida vel currens puriſſima & homogenea, continens in ſe ſulphur ſpirituale, mediante quo coagulatur. Non paucis erroneum videbitur ſtatuiſſe hunc liquorem duplicem, madefacientem & non madefacientem, cùm tamen multi ſophorum apertè indigitaverint, quòd manus non inficiat ac humectet. Verùm ſicut non omnis tellus omnia fert, ita nec omnis ætas; Dona Dei non unâ vice omnia mortalibus affulſerunt. Plures autem vias à multo tempo-

tempore fuiſſe ad unum ſcopum ducentes, Princeps Chymicorum, Geber acutiſſimè prævidit, ſi neſcivit, cap 28. lib. 1. Suæ ſummæ. Currentem ☿ium Sophorum docuit Geber, Arnoldus, Bernhardus & ex neotericis Philaletha. Liquidum madefacientem poſſedit Paracelſus; Baſilius Valentinus, & noſtro tempore Agricola major & minor.

Uterque hic ☿ius Sophicus eſt legitimus & ſulphure ſuo metallico ornatus, mediante quo coagulari poteſt.

Differunt autem in hoc 1. quòd liquoroſus ſit generalior, currens ſpecialior in ordine ad metalla. 2. Prior longè alio igne in tincturam excoquitur quàm poſterior. Ultima differentia eſt in virtute tingendi, abſolutâ ſecundâ vel tertiâ rotatione. Ambo mihi ſunt notiſſimi.

Quâ jam dexteritate, quibusve enchiragogiis negotium ſit tractandum, breviter declarabo. Cum verò ars ex eadem re ſuper terrâ, ſolificium ſuum deſumat, ex quâ natura ſubtus terram, Solem & Lunam procreat, authore Gebero. Ideoque debemus ante omnia principia Naturæ ſciræ, ex his enim deinde fluunt principia Artis, affirmante hoc Bernhardo in Comm. ſuper Arnold. his verbis: Ad intentum pervenire volens conſiderare habet principia & cauſas metallorum, & quomodo compoſita ſunt & adunata, tunc conſequenter,

ter, his ſcitis, facile erit opus ſolutionis & digeſtionis; prædictum eſt enim, quomodo ligentur, quicquid autem ligatur, ſolubile eſt. Habitis his principiis, dicit Geber, vili pretio ad complementum operis pervenies. Placet ergò modum generationis metallorum breviter ex Bachone adducere, qui dicit: Contingit in terrâ Sulphur & Mercurium creari, quorum duorum principiorum natura eſt, ut per calorem evaporentur & ſublimentur. Accenſo igitur calore in terrâ ſulphureâ, cum evaporaverunt multis annis, utrumque per terram aſcendendo continuè, coagulantur in viâ, & ab aëris ambiente frigore repercutiuntur; & hinc in locis montanis plerumque metalla generantur, utpote frigidioribus. Hanc generationem multò clarius proponit Bernhardus, ſicut præcedente capite notatum, & hîc repetendum eſt. Natura ex uno ſpermate in ventre terræ operatur metallum, coquendo & digerendo, ex ſolo ſcil. Mercurio, quare non poteſt ad determinationem metalli in parvo tempore pertingere; In Mercurio enim ſolùm ſunt duo elementa, actu ſcil. aqua & terra, quæ ſunt paſſiva; ignis verò & aer ſunt tantùm in ipſo potentialiter, ſed quando deducuntur in actum, ſecundùm determinatam digeſtionem & inſpiſſationem proportionalem, tunc fit metallum, nec eſt alia [illegible] in ventre terræ, præter ipſius

ipſius Mercurii digeſtionem & inſpiſſationem; differentia tantùm pendet ex accidentibus. Sic natura ex Mercurio ſimplici procreat Solem, removendo ejus ſuperfluitates, quæ cum ſint difficillimæ ſeparationis, propterea etiam parùm auri generatur. Conſiſtit ergò totum artificium Mercurii ſophici in remotione ſuperfluitatum terreſtrium & phlegmaticarum, aſtipulante Gebero cap. 19. Argentum vivum non permiſcetur in profundo usque ad profundum corporis alterabilis ſinè præparatione interveniente, nam ut idem Geber cap. 42. dicit, non poteſt benè reperiri, quod uniatur corporibus, niſi ſpiritus ſolus: & paulò poſt; quia in nullis aliis quàm ſpiritibus videmus hærere adhærentiam ad corpora cum alteratione, neceſſum fuit illos præparare cum mundificatione ipſorum, quæ eſt per ſubtiliationem: & ibidem ulterius; quia ſpiritus projecti ſuper corpora, ſine ipſorum mundatione, non dant colorem perfectum, ſed ex toto videmus corrumpere, adurere & denigrare. Practicam hujus præparationis clariſſimè docet in aliquot locis, & fit per ſubtiliationem, quæ eſt rei ſiccæ per ignem elevatio, cum adhærentiâ ſui vaſis, & ſeparatione puræ ſubſtantiæ. Continet enim ☿ius in ſe, ut idem Geber dibit cap. 42. cauſam corruptionis, ſcil. ſubſtantiam terream, aduſtivam ſine inflammatione, & ſubſtantiam aquei-

aqueitatis ; hæc ejus ſuperflua oportet ſeparare & ipſum præparare ; quod fit, docente eodem Geber. cap. 43. & 45. per ignem, & commixtionem fæcum ; prout ſecundum longum & latum ibidem invenitur explicatum, ad quæ lectorem remitto : Eſt enim impoſſibile clarius loqui, niſi quis velit margaritas porcis objicere. Qui ſedulus, doctus & conſtans fuerit, Deumque ritè invocaverit, veritatem in hoc Authore inveniet, non eſt comparandus cum ullo ex antiquis & neotericis in candore & veritate. Per hunc conſpicies in mediis tenebris & unda ſtygia noſtram Proſerpinam, divitiarum Deam ſplendidiſſimam ; ſed cave tetricum odorem ſepulchri. Si prudens es, facilè imaginaberis tam diutinam & arctam ſepulturam, absque ingenti fœtore, aperiri non poſſe : adorna verò ſemicupium, & lava hanc regiam prolem, donec fulgeat ſicut Luna in plenilunio, & miraberis, quòd inter tot ſordes & nigerrimas ſcorias, hæc tenella Princeps non penitus ſuffocata & æternæ morti tradita fuerit. Jam etiam advertes cur Geber. cap. 26. lib. 1. ſuæ ſummæ, Principium metallorum ſpiritum fœtidum appellet ; jam ſcies, cur majores noſtri Caduceum ☿ii ſerpentibus circumdederunt ; quando enim hic ſpiritus è ſuo abſurdo corpore noviter eſt extractus, optiméque lotus, tunc eundem

odorem

odorem de ſe ſpargit, qualem ſerpentes præbent, ſi in vitro vel ambullâ aliquâ detinentur, retinetque hunc odorem, donec, tractû temporis, ê vitro aperto exhalet. Jam etiam intelliges philoſophicum axioma: Noſter ☿ius eſt Mercurius de ☿io, & Sulphur de Sulphure, quod absque hâc Practicâ capere eſt prohibitum. Nemo certè niſi Avtopta poteſt credere, quòd in noſtro fonte lurido aqua viva ſit, proinde ſuperſedeo multa verba facere; qui adeptus eſt hoc arcanum, me altum ſilente novit, qui non, difficulter perſuadebitur etiam Themiſtocleâ eloquentiâ. Conſuetum enim eſt mortalibus in concavo Lunæ quærere, quod antè pedes eſt. Objicis, theorica ſunt, quæ profers: Reſpondeo; illud eſt theoricum, quod in ſpeculatione absque demonſtratione actuali fundatur; ego verò hæc toties practicare queo, quoties expoſtulas. Quòd ſi autem fidem adhibere differs, donec centenarium plumbi in aurum, te inſpiciente, verto, recumbe intereà ſuper plumatili, ne, ſtando ad Calendas Græcas, nimiùm incommoderis. Per me licet, credas ſive non, propterea Cœlum non corruet. Sapientiſſimus rerum Parens à mundo condito, hæc ſua chariſmata, ſub humili Myrice abſcondidit, ne faſtigioſa Cedri cacumina, ſi iis potirentur, nubes penitus tranſcendant, & turrim Babylonicam æmulentur.

 Scripſi,

Scripſi, quæ ſcio, vera, non in gratiam Potentum, ſed miſerorum.

CAP. VI.

Particularia ventilat.

NIl communius ulceroſo huic ſeculo, quàm fallere, in tàm prodigiosâ ubertate hominum perverſiſſimorum. Qui enim vix promtè didicit ignem ſtruere, ſtatim molitur aliis perſuadere, ſe poſſeſſorem hujus vel illius particularis ad aliquot millia; ſicnt ipſe multoties expertus ſum, nunquam autem meâ vitâ, quam certè penes focum maternum & ſuper pulvinari non transegi, inter tot Particulariſtas, ne nnicum vidi, qui canem aut felem cum iſto ſuo auro factitio ſuſtentare potuiſſet; Impoſſibile namque eſt dari ullum particulare in eo ſignificatu, in quo noſtri Proceſſuum mercatores hoc vocabulum accipiunt, ita ut vel ſulphur ♁ii ejusque tinctura ê vitro extracta, vel aliæ ſubſtantiæ ſulphureæ, ê ♀re, ♂te & aliis mineralibus petitæ, per certos fluores fixativos & ſingulares in-

greſſus,

greſſus, in Lunam intrudantur, eamque tingant. Ratio eſt, quòd ſimiles ſulphureæ ſubſtantiæ Mercurio corporali, nullo pacto, aduniri queunt intimè & radicaliter, ita ut eas deinde in igne fuſionis defendat: quia iſte ☿ius Lunæ, absque hoc, per ſuum ſulphur & coctionis gradum coagulatus eſt, ita ut alio & quidem tali inepto coagulante non indigeat, & licet volatilis factus eſſet, tamen ſulphura cum ☿iis, absque præviâ putrefactione radicaliter unire, eſt opus ſolius Naturæ. In & per putrefactionem artificialem quidem concedo, ſed tunc etiam requiritur, ut iſtæ ſulphureæ ſubſtantiæ ſimul ſint mercuriales, aliàs in æternum cum mercurialibus non unientur nec putredinem inibunt: faceſſit multum negotii ipſi Naturæ hoc conjugium, multò magis Arti, cùm huic tantùm datum ſit, creata ad gradum altiorem evehere, non verò ex primis cauſis conſtituere. Et licet per certas miſerabiles lamienas, auriforme quoddam corpus componatur, nunquam tamen omnia auri genuini examina ſuſtinebit, ſed vel in uno vel altero peribit. Ego certè ſemper riſi noſtrorum Laborantum vaniſſima vota,

quando dicunt: modò haberem particulare aliquod, quo me poſſem ſuſtentare, libentiſſimè dimitterem iſtum famoſum lapidem Philoſoph. nil quæro, quàm certum aliquod particulare, &c. Sed audi, chariſſime Simpliciane; unum granum auri, ex non auro conſtituendum & faciendum, requirit eundem proceſſum eosdemque labores, quales ſibi vult centenarius integer: qui ſcit partem non ignorabit totum, quod ex partibus conſtituitur. Quod extractiones vel ſolutiones aureas ex mineris nonnunquam auratis attinet, de iis non diſputo, cum hîc nulla contingat metamorphoſis ſed pauperrima auri extractio. Laudabilior eſt fixatio minerarum volatilium per ſalia ignea, licet multum temporis requirat: idem ſentiendum eſt de reductionibus metallorum eorumque maturationibus; quia in his pars mercurialis non ſeparatur à ſulphureâ, ſed ſulphur in ſuo Mercurio ulterius excoquitur.

Particulare autem verum, in ſenſu ſano, nil aliud eſt, quàm Tinctura imperfecta, prout omnes tincturæ, poſt primam rotam, leviter tingunt & partem puriorem metalli tantùm aggrediuntur. Conſulo

itaque

itaque omnibus hujus artis inveſtigatoribus, ne inhient iſtis particularibus falſis, ſed alieno periculo & damno diſcant, imò cane pejus & angue fugiant harum ineptiarum araneos, ſunt enim plærunque vel activi vel paſſivi impoſtores, quod etiam ex hoc liquet: Si in aliquot ſeptimanis vel paucis menſibus levi opera aurum & argentum, peculiosâ quantitate, conſtruere ſciunt; cur petunt ſubſidia à Principibus, & cur non tacent ſicut Adepti, ob metum certiſſimi periculi? hoc nimirum eſt, quod dixi: Vel non ſuſtinet torturam ignis & lupi voracitatem ipſorum aurum, vel ſine lucro componitur ob ſophiſtica principiâ. Verum namque ſemper manebit, quod ex Ariſt. 4. met. allegat Arnold. cap. 3. ſui Roſarii. Species metallorum transmutari non poſſunt, niſi in ſuam primam materiam vertantur, quæ eſt ſulphur & argentum vivum, non ſeparatim ſed conjunctim ſumtum.

EPILO-

EPILOGUS.

HIc habes, Candide Lector! quod in fronte hujus tractatus promiſi; dictum nimirum ſatis eſt, quid evitare debeas in itinere ad hoc Sepulchrum. Perge intrepidè, aperta eſt janua, nil tibi reſtat, niſi quòd manum admoveas. Si Numen propitium tibi favet, oculis videbis inter ſordidisſima ſudaria tuam chariſſimam: voca ipſam nomine proprio tibi manifeſtato & properanter te amplectetur, ſicque obtinebis Mercurium tantoperè dilectum à Philoſophis. Eſt quidem adhuc alius pariter mihi notus, qui duplicatus appellatur, ſed ſi illo potiris, hoc non indigebis, vix enim valdè inter

ter ſe differunt, cum ex unâ radice & ſubjecto oriantur, modusq́ eliciendi tantùm ſit diverſus. Ne verò in hoc unico deficiam, dico tibi in veritate, quòd prior fiat per ſublimationem ab iis corporibus, cum quibus in naturâ non convenit, poſterior contrà, prout verboſè docet Bernhardus Comes Treviſanus in Epiſtola, Obſequiis &c. quem tibi commendo & interea maneo ſui

Studioſiſſimus.

B C 28 A